

VOCAȚIE DE ETNOLOG

Doctor, conferențiar universitar
Elena Postolachi
la 70 de ani

Născută la 10 martie 1942, în satul Țaul, raionul Dondușeni.

Etnolog. Domeniul științific: textilele populare, istoria meșteșugurilor artistice, educația etnicității, transmiterea meșteșugurilor prin mijloace moderne către viitor. Doctor în etnologie (1985).

Elena Postolachi s-a format ca cercetător în anii optzeci ai sec. XX. Ulterior, a triat și și-a perfecționat arsenalul său investigativ, a acumulat noi tehnici de cercetare. A păstrat însă neschimbată atitudinea sa față de valorile culturii populare. Din acea perioadă și-a asumat un program integral de cercetare care, în accepția noastră, este constituit din trei trepte corelate între ele.

Cea dintâi constă în identificarea faptelor de cultură tradițională în chiar mediul lor de existență. A condus împreună cu profesorul Valentin Zelenciuc două decenii la rând (în anii 1970-1980) cercetările de teren, organizate vara de către Secția de Etnografie a Academiei de Științe. A fost o perioadă prodigioasă de investigații, foarte importantă prin faptul că fenomenele culturii populare erau încă viabile. Echipele de cercetători erau constituite din oameni de știință de la Academie și din studenți de la facultățile de profil. A contribuit mult la documentarea fenomenelor culturii populare prin elaborarea rapoartelor acestor expediții, păstrate în Arhiva Științifică a Academiei de Științe a Moldovei.

Cea de-a doua treaptă a programului său științific vizează elaborarea și publicarea lucrărilor în sfere puțin investigate, în virtutea specificității acestora. La începutul carierei sale științifice a ales ca

obiect de cercetare țesăturile populare care, înglobând activitatea multiseculară a multor generații de creatori, a devenit un domeniu de referință al culturii tradiționale. A susținut teza de doctor în istorie privind morfologia țesăturilor populare moldovenești în anul 1985 la Institutul de Etnografie „Mikluho-Maklai” din Moscova. Ulterior a publicat varianta îmbunătățită a lucrării în monografia *Молдавское народное ткачество* (Chișinău, 1987, 209 p.). Pentru prima oară lucrarea antrena în circuitul științific un ansamblu de țesături, destul de reprezentativ numeric, tehnic și artistic, foarte important pentru a înțelege modul de viață al comunităților care le-au creat și utilizat. A dezvoltat această idee în cartea-album *Covorul moldovenesc* (Chișinău, 1990, 132 p.), publicată împreună cu profesorul Valentin Zelenciuc. Pentru argumentarea valențelor covorului tradițional autorii au prezentat piese din patrimoniul mai multor muzee, atât din republică, cât și din afara hotarelor ei. În lucrarea *Modificări în arta covorului moldovenesc* (sec. XX), publicată în *Buletin Științific. Revistă de Etnografie, Științele Naturii și Muzeologie* (vol. 11 (24), Chișinău, 2010), a tratat particularitățile covoarelor alese în secolul trecut, înainte ca ele să devină istorie, identificând cauzele dispariției acestora.

Angajarea etică și vocația socială a Elenei Postolachi se observă cel mai bine în activitatea circumscrisă celei de a treia treaptă a programului său științific, care, reunindu-le pe primele două, le conferă un plus de finalitate. Cercetătoarea s-a implicat în soluționarea unor probleme economice în anii optzeci ai sec. XX, când, fiind membră a consiliului artistic al Asociației Meșteșugurilor Artistice *Artizana*, monitoriza corespunderea producției întreprinderii cu tradiția. În anul 1991, după mai multe demersuri, a reușit să obțină constituirea Secției de Cercetare a Meșteșugurilor Populare Artistice în cadrul Secției de Etnografie și Folclor a Academiei de Științe a Moldovei. A condus această unitate timp de 15 ani, încercând să ofere meșteșugurilor ceea ce n-au avut până atunci – șansa de a fi studiate. Pentru prima oară acestea erau investigate în ipostaza lor ternară: trecut, prezent și posibil viitor.

O altă dimensiune a activității din această perioadă o reprezintă elaborarea Conceptului *Bazele etnografiei și artei naționale în procesul de creștere a generației tinere* și promovarea acesteia în mediile științifice și educaționale (A se vedea și: Postolachi E., Bălțeanu I., Iarovoi V. *Bazele etnografiei în instruirea generației tinere și păstrarea imaginii naționale*, apărut în Revista de Etnografie, nr. 1,